

Модельна навчальна програма

**«Іноземна мова 5-9 класи»
для закладів загальної середньої освіти**

(автори: *Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я.,
Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.*)

*«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»
(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)*

Зміст

1. Пояснювальна записка.....	2
1.1. Мета базової загальної середньої освіти.....	2
1.2. Завдання іноземних мов у реалізації мети базової загальної середньої освіти.....	3
1.3. Функції іноземних мов у реалізації мети базової загальної середньої освіти.....	3
2. Компетентнісний потенціал галузі «Іноземні мови»	7
3. Загальні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	13
3.1. Комунікативна компетенція.....	13
3.2. Очікувана соціолінгвістична відповідність	14
3.3. Лінгвістична компетенція.....	14
4. Іноземні мови у 5 – 6 класах закладів загальної середньої освіти	15
4.1. Конкретні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів.....	15
на кінець 6-го класу (Комунікативна компетенція).....	15
4.2. Загальні характеристики ситуативного спілкування	20
4.2.1. 5-ий клас.....	20
4.2.2. 6-ий клас.....	20
4.3. Орієнтовний мовний інвентар – лексика (рівень А2).....	21
4.4. Орієнтовний мовний інвентар – граматика (рівень А2).....	21
5. Іноземні мови у 7 – 9 класах закладів загальної середньої освіти	27
5.1. Конкретні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів.....	27
на кінець 9-го класу (Комунікативна компетенція).....	27
5.2. Загальні характеристики ситуативного спілкування	32
5.2.1. 7-ий клас.....	32
5.2.2. 8-ий клас.....	32
5.2.3. 9-ий клас.....	33
5.3. Орієнтовний мовний інвентар – лексика (рівень В1).....	34
5.4. Орієнтовний мовний інвентар – граматика (рівень В1).....	34
6. Тематичне планування.....	42
6.1. Орієнтовна модель тематичного планування.....	42

1. Пояснювальна записка

1.1. Мета базової загальної середньої освіти

Відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Реалізація мети базової середньої освіти ґрунтується на ціннісних орієнтирах, зазначених у Державному стандарті.

Випускник основної школи – це патріот України, який знає її історію; носій української культури, який поважає культуру інших народів; компетентний мовець, що вільно спілкується державною мовою, володіє також рідною (у разі відмінності) й однією чи кількома іноземними мовами; має бажання і здатність до самоосвіти; виявляє активність і відповідальність у громадському й особистому житті; здатний до підприємливості й ініціативності; має уявлення про світобудову; бережно ставиться до природи; безпечно й доцільно використовує досягнення науки і техніки; дотримується здорового способу життя.

1.2. Завдання іноземних мов у реалізації мети базової загальної середньої освіти

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах оволодіння іноземною мовою у контексті міжкультурної парадигми, що передбачає навчання мови народу, який нею спілкується, та ознайомлення з його культурою. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації у межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. Після закінчення адаптаційного циклу (5 – 6 класи) учні закладу загальної середньої освіти, які вивчають першу іноземну мову, досягають рівня А2, а після закінчення базового предметного навчання (7 – 9 класи) – рівня В1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти.

Завдання іноземних мов полягає у формуванні вмінь:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; • здійснювати спілкування у письмово відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого опанування іноземної мови;
- використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; • висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування;
- обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

1.3. Функції іноземних мов у реалізації мети базової загальної середньої освіти

У процесі навчання іншомовного спілкування комплексно реалізуються освітня, виховна і розвивальна функції. Ці функції не є окремими цілями уроку. Вони реалізуються комплексно через зміст галузі та навчально-пізнавальні процеси.

Освітня функція спрямована на:

- усвідомлення учнями значення іноземної мови для життя у мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі;
- опанування знань про культуру, історію, реальність та традиції країни виучуваної мови; • залучення учнів до діалогу культур (рідної та іншомовної);
- розуміння власних індивідуальних особливостей як психофізіологічних засад для оволодіння іноземною мовою;

- усвідомлення значень мовних явищ, іншої системи понять, за допомогою якої сприймається дійсність;
- формування вміння використовувати в разі потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів (працювати з підручником, словником, довідковою літературою, мультимедійними засобами тощо).

Виховна функція сприяє:

- формуванню в учнів позитивного ставлення до іноземної мови як засобу спілкування, поваги до народу, носія цієї мови, толерантного ставлення до його культури, звичаїв і способу життя;
- розвитку культури спілкування, прийнятої в сучасному цивілізованому суспільстві; • емоційно-ціннісному ставленню до всього, що нас оточує;
- розумінню важливості оволодіння іноземною мовою і потреби користуватися нею як засобом спілкування.

Розвивальна функція сприяє розвитку в учнів:

- мовних, інтелектуальних і пізнавальних здібностей; • готовності брати участь в іншомовному спілкуванні;
- потребу подальшого самовдосконалення у сфері використання іноземної мови;
- здатності переносити знання й уміння у нову ситуацію шляхом виконання проблемно-пошукової діяльності.

Мета компетентісно орієнтованого навчання іншомовного спілкування учнів 5–9 класів полягає у спрямуванні навчального процесу на формування в учнів здатності цілісно поєднувати здобуті знання, сформовані уміння й навички, набутий навчальний досвід, світоглядні цінності, ставлення та переконання з активною творчою самостійною науково-дослідницькою діяльністю у межах окреслених навчальною програмою орієнтирів у процесі добору та використання мовного та інформаційного матеріалу для продукування усних і письмових текстів та для ідентифікації чужомовних висловлень у процесі їх сприймання під час читання та слухання.

Методологічними засадами для організації компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у 5–9 класах слугують Рекомендації Європейського Парламенту та Європейської Ради Європейської довідкової рамки ключових компетентностей для навчання упродовж життя; «Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання»; Закон України «Про освіту» (2017).

Навчальний процес будується на підґрунті комунікативного, діяльнісного, особистісно орієнтованого та культурологічного підходів, які своєю сутністю зумовлюють дидактично і методично доцільне визначення цілей та змісту навчання іноземної мови як важливого засобу міжкультурного спілкування та порозуміння в сучасному глобалізованому, мультилінгвальному та полікультурному світовому соціумі.

Компетентісно орієнтоване навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти доцільно розглядати як здатність учнів відповідно до вікових особливостей і потенційних можливостей усвідомлено виконувати навчальні дії, що забезпечують оволодіння іншомовним спілкуванням в усній та письмовій формах у межах сфер, тем, ситуацій та з допомогою мовних засобів, окреслених чинною програмою. Відповідно, **компетентна особистість учня** кожного класу за результатами вивчення іноземної мови повинна бути здатною відповідно до навчальної програми демонструвати уміння ефективно користуватися іншомовною інформацією, окресленою її комунікативними потребами та презентованою соціальним оточенням, оцінювати її та добирати ту, яку потребує життєва діяльність, впливати на неї, адаптуючи її кількісні та якісні характеристики до власних іншомовних комунікативних намірів. Учень у межах змісту навчальної програми засобами іноземної мови повинен уміти аргументовано висловлювати власні думки, ідентифікувати зміст прочитаних і почутих текстів, дотримуватися в різних соціальних середовищах адекватної комунікативної поведінки під час спілкування, прийнятої у країнах, мова яких вивчається, демонструвати свої ставлення до отриманої інформації з усних і письмових джерел.

Компетентісно орієнтоване навчання іноземних мов доцільно розглядати з кількох позицій:

- а) цілей шкільної іншомовної освіти, взагалі, та на певному етапі (класі) навчання,

зокрема, б) особливостей добору та організації змісту навчання іноземної мови, в) особливостей добору та використання методів, форм і засобів навчання відповідно до його умов, г) особливостей організації навчального процесу, д) особливостей об'єктів, форм і видів контролю навчальних досягнень учнів. Прокоментуємо ці характеристики.

Цілі шкільної іншомовної освіти. Основними ознаками цієї позиції є особливості цілевизначення, його спрямованість на практичне оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування, а також на формування в учнів здатності розв'язувати власні освітні проблеми з використанням критичної рефлексії, що спрямовується на удосконалення іншомовних здібностей і мовленнєвого досвіду протягом життя відповідно до власних комунікативних потреб.

Особливості добору та організації змісту навчання іноземної мови. Ця позиція зумовлюється як цілями, так і тематикою навчання іншомовного спілкування. Вона має враховувати тенденції розвитку шкільної іншомовної освіти (на сьогодні: компетентнісний, комунікативний, діяльнісний, особистісно орієнтований, культурологічний підходи), метапредметні категорії, пов'язані з організаційними, інформаційно-пізнавальними, комунікативними, емоційно-ціннісними видами навчальної діяльності, спрямованими на засвоєння мовних аспектів спілкування і механізмів іншомовної комунікації в усному і письмовому мовленні, на оволодіння особливостями комунікативної поведінки, прийнятій у країнах, мова яких вивчається, на дотримання соціокультурних норм використання стратегій, адекватних до ситуації спілкування, що забезпечують успішність комунікативної взаємодії.

Особливості добору та використання методів, форм, засобів навчання відповідно до його умов у процесі компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов. Ця позиція зумовлюється тенденціями розвитку сучасної шкільної іншомовної освіти: а) комунікативним спрямуванням процесу навчання; б) діяльнісною технологією навчання; в) особистісно орієнтованою парадигмою процесу навчання, його відповідністю віковим особливостям учнів початкової школи; г) культурологічним спрямуванням навчальної діяльності. Визначені освітні технології мають сприяти успішному оволодінню учнями навчальними діями, зорієнтованими на отримання іншомовного досвіду спілкування в усній та письмовій формах, який неможливий без засвоєння мовних одиниць і механізмів оперування ними у практичній іншомовній діяльності. А це означає, що методи, форми, види навчальної роботи та засоби їх виконання повинні оптимально забезпечувати ефективність способів пред'явлення та активізації дібраних мовних і мовленнєвих одиниць і давати змогу здійснювати об'єктивний контроль/самоконтроль навчальних досягнень учнів.

Особливості організації навчального процесу. Передбачається, що навчання організовується за принципом паралельного і взаємопов'язаного оволодіння учнями видами мовленнєвої діяльності, а з допомогою засобів іноземної мови відбувається ознайомлення з соціокультурними, соціолінгвістичними, лінгвокраїнознавчими аспектами культури країни, мова якої вивчається. У зв'язку з цим весь процес навчання набуває форми діалогу культур (чужомовної та рідної), який здійснюється засобами іноземної мови. Такий підхід забезпечується спеціальними видами і формами іншомовної навчальної діяльності, серед яких визначальне місце належить комунікативним завданням, зокрема інтерактивним технологіям і навчально-мовленнєвим ситуаціям, які в освітній діяльності учнів мають набувати пріоритетних засобів навчання.

Особливості об'єктів, форм і видів контролю освітніх досягнень учнів. Ця позиція передбачає використання нового підходу до оцінювання іншомовних навчальних досягнень учнів. Увага концентрується на результатах навчання, зокрема рівнях сформованості мовних навичок і мовленнєвих умінь, а також на якості набутого загальнонавчального досвіду. При цьому, пріоритетними вважаються види і форми контролю не стільки рівня сформованості мовних (фонетичних, лексичних, граматичних) навичок учнів (хоч і вони є об'єктами перевірки), скільки якості іншомовних умінь у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: говорінні, аудіюванні, читанні, письмі. Водночас варто зазначити, що не залишається поза увагою загальнонавчальний досвід учнів, який дає їм змогу доцільно користуватися невербальними засобами спілкування, самостійно здійснювати діяльність для забезпечення власних потреб спілкування іноземною мовою, що ситуативно виникають. Ця позиція набуває важливого значення в умовах компетентісно орієнтованого навчання, коли увага учнів і вчителів має спрямовуватися на результати навчання як на об'єктивні показники дидактичної та методичної доцільності й ефективності моделювання освітнього процесу.

Формування ключових компетентностей засобами іноземної мови не є одноразовим видом діяльності. Це тривалий процес, який не закінчується вивченням певної теми спілкування або завершенням навчання у закладі загальної середньої освіти. Робота в цій сфері зумовлюється тематикою, визначеною навчальною програмою для кожного класу. Серед ключових компетентностей є такі, формування яких відбувається постійно, у різних обсягах і напрямках упродовж усього процесу навчання іноземної мови. А є компетентності, вибіркове формування яких можливе лише у межах окремих тем спілкування. Окрім того, формування деяких ключових компетентностей може здійснюватись інтегровано у межах кількох тем на різних етапах навчання. А відтак, навчальна діяльність у певному класі, спрямована на формування деяких ключових компетентностей, може не відбуватися.

Компетентісно орієнтоване навчання іноземної мови доцільно розглядати не тільки як процес формування ключових компетентностей, але й також міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності як предметної з усіма її компонентами (мовною, мовленнєвою, соціокультурною, навчально-стратегічною). Відповідно, цей феномен варто трактувати в таких аспектах:

1) міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність учнів – це сукупність набутих учнями знань, умінь, навичок, способів діяльності, ставлень, мотивів, необхідних для усвідомленого виконання комунікативних дій, спрямованих на оволодіння іншомовним спілкуванням у межах вимог навчальної програми для кожного класу;

2) міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність – це інтегрована характеристика особистості школяра, яка передбачає формування в нього здатності до набуття досвіду іншомовного спілкування в усній та письмовій формах у межах програмових вимог і забезпечує засвоєння культурних цінностей народу, мова якого вивчається;

3) формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності – це діяльність, що здійснюється у формі діалогу культур, яку має організовувати вчитель і/або сприяти цьому зміст підручника у межах таких структурних компонентів: *мотиваційного* (ставлення учнів до навчання й усвідомлення соціальної потреби в оволодінні іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування, ціннісні орієнтації); *когнітивного* (знання, уміння, навички, досвід іншомовної комунікативної діяльності, що дає змогу адаптуватися до світового соціуму); *діяльнісного* (способи і форми виконання навчальних дій, спрямованих на усвідомлене оволодіння іншомовною комунікативною діяльністю); *контрольно-оцінного* (самооцінювання і самоконтроль рівня власних навчальних досягнень); *рефлексивного* (самоаналіз, самооцінка, самокорекція процесу і результатів навчання та пошуку шляхів їх удосконалення).

Основними засобами навчання є підручники, рекомендовані/допущені МОН України до використання у шкільній практиці. Окрім них, за дидактичних потреб учитель може долучати до своєї роботи іншу навчальну літературу, електронні засоби та ілюстративні матеріали, які сприяють досягненню визначених цілей. Усі засоби доцільно застосовувати в комплексі, забезпечуючи взаємопов'язане і паралельне навчання усіх видів мовленнєвої діяльності. Для цього використовується відповідна система вправ і завдань, яка забезпечує збалансоване формування в учнів навичок і умінь в усному (аудіювання, говоріння) та письмовому (читання, письмо) мовленні. При цьому, відповідно до комунікативного та діяльнісного підходів, значну увагу доцільно акцентувати на використанні інтерактивних видів мовленнєвої діяльності (навчально-мовленнєвих ситуацій, рольових ігор, проєктної роботи тощо), потенційні можливості яких дають змогу апроксимувати процес навчання іншомовного спілкування до реальних умов життєдіяльності в сучасному світовому просторі.

Тексти для читання та аудіювання мають бути побудовані на автентичному мовному матеріалі та містити актуальну тематичну інформацію, що слугує підґрунтям для організації іномовного спілкування в усному та письмовому мовленні.

Об'єктами оцінювання навчальних досягнень учнів є уміння, визначені у межах кожної компетентності. Їх детальні характеристики окреслені дескрипторами. Для кожного класу представлено показники сформованості умінь відповідно до видів мовленнєвої діяльності, які слугують орієнтирами для роботи вчителя.

2. Компетентнісний потенціал галузі «Іноземні мови»

Провідним засобом реалізації вказаної мети є компетентнісний підхід до організації навчання у загальноосвітній школі на основі ключових компетентностей як результату навчання.

	Ключові компетентності	Компоненти
1	Вільне володіння державною мовою	Уміння: - використовувати українознавчий компонент в усіх видах мовленевої діяльності; - засобами іноземної мови популяризувати Україну, українську мову, культуру, традиції, критично оцінювати їх. Ставлення: - гордість за Україну, її мову та культуру; - розуміння потреби популяризувати Україну у світі засобами іноземних мов; - усвідомлення того, що, вивчаючи іноземну мову, ми збагачуємо рідну; - готовність до міжкультурного діалогу.
2	Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	Уміння: - засобами іноземної мови популяризувати рідну мову, культуру й традиції народу, критично оцінювати їх. Ставлення: - гордість за рідну мову та культуру; - усвідомлення того, що, вивчаючи іноземну мову, ми збагачуємо рідну; - готовність до міжкультурного діалогу. Здатність спілкуватися іноземними мовами реалізується через предметні компетентності.
3	Математична компетентність	Уміння: - розв'язувати комунікативні та навчальні проблеми, застосовуючи логіко-математичний інтелект; - логічно обґрунтовувати висловлену думку; - використовувати математичні методи (графіки, схеми) для виконання комунікативних завдань. Ставлення: - готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних і навчальних проблем.
4	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	Уміння: - описувати іноземною мовою природні явища, технології, аналізувати та оцінювати їх роль у життєдіяльності людини. Ставлення: - інтерес до природи та почуття відповідальності за її збереження; - розуміння глобальності екологічних проблем і прагнення долучитися до їх розв'язання за допомогою іноземної мови.
5	Інноваційність	Уміння: - засобами іноземної мови продукувати нові ідеї щодо змін у класі, закладі освіти, родині, громаді тощо, а також адекватно реагувати на зміни; - ставити перед собою досяжні та ускладнені цілі у вивченні іноземної мови; - ініціювати теми для опрацювання та проблеми для розв'язування під час вивчення іноземних мов.

		Ставлення: самотивація, стійкість та впевненість у досягненні успіхів у вивченні іноземних мов.
6	Екологічна компетентність	Уміння: - розвивати екологічне мислення під час опрацюванні тем, текстів, новин, комунікативних ситуацій, аудіо- та відеоматеріалів; - розробляти, презентувати та обґрунтовувати проекти, спрямовані на збереження довкілля; - пропагувати здоровий спосіб життя засобами іноземної мови. Ставлення: - сприймання природи як цілісної системи; - готовність обговорювати питання, пов'язані із збереженням навколишнього середовища; - відповідальне ставлення до власного здоров'я та безпеки.
7	Інформаційно-комунікаційна компетентність	Уміння: - вивчати іноземну мову з використанням спеціальних програмних засобів, ігор, соціальних мереж; - створювати інформаційні об'єкти іноземними мовами; - спілкуватися іноземною мовою з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; - застосовувати ІКТ для пошуку, обробки, аналізу та підготовки інформації відповідно до поставлених завдань. Ставлення: - готовність дотримуватись авторських прав та мережевого етикету.
8	Навчання впродовж життя	Уміння: - визначати комунікативні потреби та цілі під час вивчення іноземної мови; - використовувати ефективні навчальні стратегії для вивчення мови відповідно до власного стилю навчання; - самостійно працювати з підручником, шукати нову інформацію з різних джерел та критично оцінювати її; - організовувати свій час і навчальний простір; - оцінювати власні навчальні досягнення. Ставлення: - сміливість у спілкуванні іноземною мовою; - подолання власних мовних бар'єрів; - відповідальність за результати навчально-пізнавальної діяльності; - наполегливість; - внутрішня мотивація та впевненість в успіху.
9	Громадянські та соціальні компетентності	Уміння: - формулювати власну позицію; - співпрацювати з іншими на результат, спілкуючись іноземною мовою; - розв'язувати конфлікти у комунікативних ситуаціях; - переконувати, аргументувати, досягати взаєморозуміння/компромісу у ситуаціях міжкультурного спілкування; - переконувати засобами іноземної мови у важливості дотримання прав людини; - критично оцінювати інформацію з різних іншомовних джерел. Ставлення: - толерантність у спілкуванні з іншими; - проактивність в утвердженні демократичних цінностей;

		усвідомлення необхідності володіння іноземними мовами для підвищення власного добробуту.
10	Культурна компетентність	Уміння: - висловлювати іноземною мовою власні почуття, переживання і судження щодо творів мистецтва; - порівнювати та оцінювати мистецькі твори та культурні традиції різних народів. Ставлення: - усвідомлення цінності культури для людини і суспільства; - повага до багатства і розмаїття культур.
11	Підприємливість і фінансова грамотність	Уміння: - ініціювати усну, писемну, зокрема онлайн взаємодію іноземною мовою для розв'язання конкретної життєвої проблеми; - генерувати нові ідеї, переконувати в їх доцільності та об'єднувати однодумців задля втілення цих ідей у життя; - презентувати себе і створювати тексти (усно і письмово) іноземною мовою, які сприятимуть майбутній кар'єрі. Ставлення: - дотримання етичної поведінки під час розв'язання життєвих проблем; - комунікабельність та ініціативність; - ставлення до викликів як до нових можливостей; - відкритість до інновацій; 3. креативність.

Ключові компетентності формуються відразу засобами всіх навчальних предметів і є метапредметними. Основою для їх формування є наскрізні вміння, а саме:

- 1) читання з розумінням,
- 2) висловлення власної думки усно й письмово,
- 3) критичне та системне мислення,
- 4) логічне обґрунтовування позиції,
- 5) творча діяльність, що передбачає креативне мислення,
- 6) ініціативність,
- 7) конструктивне керування емоціями,
- 8) оцінювання ризиків,
- 9) прийняття рішень,
- 10) розв'язування проблем,
- 11) співпраця та спілкування з іншими.

Розвиток наскрізних умінь не обмежується окремими завданнями або певними етапами уроку, натомість має наскрізний характер, тож очікується, що вчителі створюватимуть сприятливі умови, віддаючи перевагу особистісно-зорієнтованому навчанню та добираючи сучасні технології, методи, прийоми. Вивчення іноземної мови окрім розвитку комунікативних мовленнєвих умінь забезпечує послідовне та поступове набуття учнями наскрізних умінь.

- 1) **читання з розумінням** – реалізується через рецептивні види мовленнєвої діяльності; див. дескриптори мовленнєвих умінь у розділі 4.1. Конкретні результати навчально-пізнавальної діяльності (5-6 класи) та 5.1. Конкретні результати навчально-пізнавальної діяльності (7-9 класи), зокрема зорове сприймання;
- 2) **висловлювання власної думки в усній і письмовій формі** – реалізується через продуктивні види мовленнєвої діяльності; див. дескриптори мовленнєвих умінь у розділі 4.1. Конкретні результати навчально-пізнавальної діяльності (5-6 класи) та 5.1. Конкретні результати навчально-пізнавальної діяльності (7-9 класи), зокрема усне та писемне продукування;

3) **критичне і системне мислення** передбачає опанування учнями таких умінь:

Уміння	Дескриптор
Розуміє та аналізує зв'язки між ідеями.	Порівнює погляди й аргументи з різних джерел.
	Розпізнає головні та додаткові аргументи.
Оцінює ідеї, аргументи та варіанти.	Визначає основний зміст аргументу.
	Відрізняє факти від суб'єктивних думок.
	Розпізнає свідчення та їхню достовірність.
	Розпізнає припущення та умовиводи в аргументі.
	Аналізує та оцінює доказовість і вагомість аргументів у судженнях.
	Визначає проблеми у запропонованому плані, наприклад, організації шкільного заходу.
	Аналізує причини та наслідки проблеми.
	Вивчає можливі способи розв'язання певної проблеми та констатує, до якої міри вони є ефективними.
	Враховує різні погляди на одну і ту ж проблему задля пошуку способів її розв'язання.
	Оцінює сильні та слабкі сторони можливих розв'язань проблеми.

4) **логічне обґрунтовування позиції** на додаток до умінь пункту 3 передбачає ще й такі:

Уміння	Дескриптор
Синтезує ідеї та інформацію.	Добирає основні ідеї з різних джерел для творення нових свідчень або аргументів.
	Висловлює послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків.
	Виявляє власне ставлення до подій, явищ і процесів.

5) **творча діяльність, що передбачає креативне мислення**, реалізується у таких уміннях, деякі з яких співзвучні з дескрипторами пунктів 3 та 4:

Уміння	Дескриптор
Створює новий контент із власних ідей або інших джерел.	Придумує власні активності на зразок «що, якщо», «якщо б» і залучає інших до участі.
	Пише або розповідає оригінальні історії з підказками (у разі потреби) або без них.
	Ілюструє новий плакат/веб-сторінку/інший продукт унікальними символами або переконливою мовою.
	Образно реагує (наприклад, у формі розповіді, вірша, малюнка) на сучасні або історичні події та ідеї.
	Повідомляє особисте ставлення до творів мистецтва, музики або літератури.
Використовує новостворений контент для розв'язування проблем та прийняття рішень.	Персоналізує чиюсь пісню, вірш або історію для відображення власних інтересів, емоцій або особистості.
	Використовує нові ідеї та зміст для виконання завдання або участі у діяльності.
	Робить діяльність оригінальною, змінюючи завдання або додаючи нові аспекти.

6) **ініціативність** реалізується через уміння, описані у попередніх і наступних пунктах;

7) **конструктивне керування емоціями** потребує таких умінь:

Уміння	Дескриптор
Розпізнає та розуміє емоції.	Описує широке коло різних емоцій. Обговорює причини різних емоцій. Визначає стратегії поведінки у складних ситуаціях. Розуміє те, як власні слабкі сторони характеру викликають певні емоції.
Керує власними емоціями.	Адекватно реагує на похвалу, невдачі та критику. Долає стрес, використовуючи відповідні стратегії. Управляє емоціями через переоцінку та зміну ситуації. Обговорює власні емоції переважно з друзями та добирає найкращі стратегії поведінки.
Відчуває емоційний стан інших людей і налагоджує стосунки.	Демонструє розуміння поглядів та почуттів інших людей. Висловлює протилежні думки з повагою. Конструктивно веде переговори у разі конфлікту. Підтримує стосунки і відчуття приналежності.

8) **оцінювання ризиків** передбачає вміння розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на істотні чинники (див. також дескриптори пунктів 3 та 4);

9) **прийняття рішень** реалізується через уміння, описані в пунктах 3, 4 та 8;

10) **розв'язування проблем** охоплює такі вміння (див. також дескриптори пунктів 3, 4 та 8):

Уміння	Дескриптор
Конструктивно розв'язує проблеми.	Аналізує проблемні ситуації та визначає проблему. Висуває, практично перевіряє та обґрунтовує гіпотези. Здобуває потрібні дані з різних джерел, перевіряючи надійність джерела. Доступно презентує та переконливо аргументує рішення.

11) **співпраця та спілкування з іншими** потребує таких умінь:

Уміння	Дескриптор
Бере на себе особисту відповідальність за власний внесок у групове завдання.	Дотримується вказівок щодо завдання та попереджає інших про відхилення від них. Аргументує власні пропозиції та внесок у групове завдання. Несе відповідальність за виконання певного завдання у рамках масштабнішого проекту.
Дослуховується до думок інших та конструктивно реагує на їхню діяльність.	Слухає та з повагою визнає різні погляди. Підтримує, адаптує або відмовляється від пропозицій та поглядів у відповідь на запити та доробки інших. Оцінює доробки інших з відповідною чутливістю.
Керує розподілом завдань у проекті.	Бере участь разом з іншими у плануванні, організації та проведенні активностей. Співпрацює з іншими над плануванням та здійсненні проектів. Забезпечує рівномірний розподіл роботи між членами групи. Сприяє участі кожного члена групи у спільних активностях. Пропонує допомогу іншим у виконанні завдання.
Працює у напрямі рішень, пов'язаних із завданням.	Усвідомлює, коли інші мають різні погляди та ідеї щодо розв'язання проблеми або виконання завдання. Уміє узагальнювати рішення, що включають інші погляди та ідеї.

Використовує мовні засоби та стиль відповідно до контексту.	Використовує доречні форми звертання, вітання та прощання. Представляє ідеї чітко та переконливо.
	Використовує мову, щоб справити враження, наприклад, перебільшення.
	Розрізняє, який стиль мовлення більше підходить для спілкування з друзями, а який з незнайомими людьми.
	Розуміє, які теми є доречними для спілкування у певному контексті.
Керує спілкуванням.	Використовує належні мовні засоби для того, щоб узгодити зміст спілкування, а саме: продемонструвати розуміння, сповістити про нерозуміння, попросити повторити, попросити роз'яснення, контролювати швидкість та обсяг мовлення співрозмовника, перевірити власне розуміння, перевірити розуміння співрозмовником.
	Використовує прості прийоми початку, підтримки та завершення розмови.
	Для подолання мовних прогалин використовує відповідні стратегії, як-от: попередження про прогалину, звернення до співрозмовника по допомогу, використання невербальних засобів, використання неповних синонімів, вгадування.
	Парфразує. Спонукає співрозмовників до спілкування.
Бере участь у спілкуванні з належною впевненістю та чіткістю.	Використовує відповідні стратегії розвитку розмови, наприклад, проявляє зацікавленість, дає розгорнуті відповіді, ставить подальші запитання.
	Розмовляє доволі вільно.
	Пише у належному темпі.
	Впевнено починає та підтримує розмову.
	Ефективно розмовляє з незнайомими людьми.
	Використовує міміку та контакт очима належним чином.
	Чітко описує щось або розповідає з виправданою послідовністю ідей або фактів.
	Використовує низку сполучних засобів для зв'язку висловлень/речень у чіткий, цілісний дискурс.

3. Загальні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів

3.1. Комунікативна компетенція

Комунікативні види мовленнєвої діяльності	Комунікативні уміння	Рівні та дескриптори володіння іноземною мовою відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання	
		5 – 6 класи	7 – 9 класи
		A2	B1
Рецептивні	Сприймання на слух	Розуміє фрази та вирази, що належать до сфер найближчих пріоритетів (напр., елементарна особиста інформація про сім'ю, покупки, місцеву географію), якщо мовлення чітке й повільне.	Розуміє основний зміст чіткого нормативного мовлення, зокрема короткі розповіді на знайомі теми, що регулярно зустрічаються у школі, на дозвіллі тощо.
	Зорове сприймання	Розуміє короткі прості тексти, що містять широківживану лексику, зокрема й інтернаціональні слова.	Читає із задовільним рівнем розуміння прості тексти, в яких викладено факти, що стосуються його/її сфери інтересів.
Інтеракційні	Усна взаємодія	Спілкується, виконуючи прості звичні завдання, що вимагають простого і прямого обміну інформацією на знайомі та звичні теми, що стосуються навчання і дозвілля. Здійснює дуже короткі соціальні контакти, проте рідко здатний зрозуміти достатньо, щоб підтримати розмову або виступати її ініціатором.	Використовує широкий діапазон простих мовленнєвих засобів у більшості ситуацій, які виникають під час подорожі чи перебування у країні вивчуваної мови. Без підготовки вступає у розмову на теми, що стосуються особистих інтересів, або теми, пов'язані з повсякденним життям (напр., сім'я, хобі, навчання, подорож, останні новини).
	Писемна взаємодія	Пише короткі прості записки, пов'язані зі сферою нагальних потреб.	Пише особисті листи й записки з запитом або наданням простої актуальної інформації, пояснюючи те, що вважає важливим.
	Онлайн взаємодія	Здійснює спілкування у соціальних мережах на елементарному рівні. Допишує онлайн про свої почуття та діяльність, використовуючи мовні кліше. Реагує на коментарі інших кореспондентів словами подяки або вибачення.	Здійснює онлайн обмін інформацією, який потребує простих пояснень на знайомі теми за умови доступу до онлайн інструментів. Розміщує в мережі Інтернет дописи про події, почуття, власний досвід. Коментує дописи інших кореспондентів.

Продуктивні	Усне продукування	Описує або представляє людей, розпорядок дня, смаки та уподобання у вигляді короткого зв'язного висловлення, побудованого з простих фраз і речень.	Досить вільно описує один із багатьох предметів, які належать до кола його/її інтересів, упорядковуючи свій опис у лінійну послідовність.
	Писемне продукування	Пише низку простих фраз і речень, з'єднаних простими конекторами/ сполучниками, напр., «та/і/й», «але/проте», «тому, що».	Пише прості зв'язні тексти на різноманітні знайомі теми у межах своєї сфери інтересів, зв'язуючи низку окремих коротких елементів у лінійну послідовність.

3.2. Очікувана соціолінгвістична відповідність

5 – 6 класи	7 – 9 класи
A2	B1
Здійснює дуже короткі соціальні контакти, використовуючи повсякденні ввічливі форми привітання і звертання.	Виконує та реагує на широкий спектр мовленнєвих функцій, використовуючи поширені засоби їх вираження в нейтральному реєстрі.
Формулює та реагує на запрошення, пропозиції, вибачення і таке інше.	Усвідомлює основні правила ввічливості та діє у відповідності до них.
	Усвідомлює і звертає увагу на найважливіші відмінності між звичаями, звичками, правилами поведінки, цінностями та ідеалами, характерними для власної спільноти та країни вивчуваної мови.

3.3. Лінгвістична компетенція

Лінгвістичний діапазон	5 – 6 класи	7 – 9 класи
	A2	B1
Загальний	Володіє обмеженим діапазоном коротких елементарних зв'язаних фраз для використання у передбачуваних життєвих ситуаціях з можливими труднощами та непорозумінням у непередбачуваних обставинах. Продуктує короткі повсякденні вислови для задоволення простих конкретних потреб.	Володіє достатнім лінгвістичним діапазоном з достатнім лексичним запасом для висловлювання на такі теми, як сім'я, хобі та інтереси, подорож, останні новини. Обмеженість лексики може спричинити вагання, нерішучість, повторення, а іноді й труднощі у формулюваннях.
Лексичний	Має достатній словниковий запас для задоволення елементарних комунікативних потреб.	Має достатній словниковий запас для висловлювання з деякою нерішучістю на більшості повсякденних тем: сім'я, хобі та інтереси, навчання, подорож, останні новини.
Граматичний	Вживає прості структури правильно, але може допускати елементарні помилки. Зазвичай те, що він/вона хоче сказати, є зрозумілим.	Вживає досить правильно поширені структури в передбачуваних ситуаціях.
Фонологічний	Вимова знайомих слів зрозуміла, але відчувається вплив інших мов на наголос, ритм та інтонацію, що може порушити розуміння.	Вимова в цілому зрозуміла, інтонація та наголос апроксимовані як на рівні речення, так і на рівні слова.

4. Іноземні мови у 5 – 6 класах закладів загальної середньої освіти

4.1. Конкретні очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів на кінець 6-го класу (Комунікативна компетентність)

Навчальна програма є рамковою, а отже, проміжні результати за класами визначають вчителі, орієнтуючись на кінцевий результат.

Комунікативні види мовленнєвої діяльності	Комунікативні уміння		Рівень та дескриптори володіння англійською мовою на кінець 6-го класу відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання
			A2
Рецептивні	Сприймання на слух	В цілому	Розуміє достатньо, щоб задовольнити конкретні потреби, якщо мовлення чітке й повільне.
		Розуміння розмови між іншими людьми	Розуміє в загальних рисах зміст короткої, простої розмови, якщо мовлення дуже чітке й повільне
		Слухання наживо	Слідкує за дуже простою, добре структурованою презентацією або демонстрацією, якщо вона проілюстрована слайдами, конкретними прикладами або діаграмами, мовлення чітке й повільне, з повторами, а тема знайома.
			Розуміє в загальних рисах дуже просту інформацію, яка пояснюється у передбачуваній ситуації (напр., на екскурсії), якщо мовлення дуже повільне й чітке з тривалими паузами час від часу.
		Слухання оголошень та інструкцій	Розуміє основний зміст коротких, чітких, простих повідомлень та оголошень.
			Розуміє пояснення як дістатися з пункту А в пункт Б пішки або громадським транспортом.
			Розуміє елементарні інструкції щодо часу, дат, номерів і таке інше, а також щодо виконання повсякденних завдань.
		Слухання радіо та аудіозаписів	Розуміє та отримує основну інформацію щодо повсякденних передбачуваних питань, представлену у вигляді коротких аудіозаписів, якщо мовлення чітке й повільне.
			Отримує важливу інформацію з радіопрограм, напр., прогноз погоди, анонси концертів, оголошення спортивних результатів, якщо мовлення чітке й повільне.
			Розуміє важливі моменти розповіді й слідкує за сюжетом, якщо мовлення чітке й повільне.
		Аудіо-візуальне сприймання (телепрограми, фільми, відеозаписи)	Слідкує за змінами тем у теленовинах, складає враження про їх основний зміст.

Рецептивні	Зорове сприймання	В цілому	Розуміє короткі прості тексти на знайомі теми конкретного типу, побудовані на основі широковживаного мовного матеріалу, пов'язаного з побутом і навчанням.
		Читання листів	Розуміє короткі, прості особисті листи.
		Читання для орієнтування	Розуміє дуже прості офіційні листи, електронні повідомлення (напр., підтвердження бронювання).
			Знаходить конкретну передбачувану інформацію у простому повсякденному матеріалі, напр., у рекламних оголошеннях, каталогах, меню, довідниках, розкладах.
			Знаходить конкретну інформацію у списках та виокремлює потрібну інформацію (напр., використовує «Жовті сторінки» для знаходження послуги або продавця).
		Читання для інформації та аргументації	Розуміє повсякденні знаки, оголошення (інструкції, вказівки, попередження про небезпеку) у громадських місцях, напр., на вулиці, у кафе, на вокзалі.
			Розуміє тексти, які описують людей, місця, повсякденне життя, культуру і таке інше, якщо в них використано простий мовний інвентар.
			Розуміє інформацію, подану в ілюстрованих брошурах і картах, напр., найвизначніші пам'ятки міста чи регіону.
			Розуміє основний зміст коротких новин на теми, що входять до сфери особистих інтересів (напр., спорт, знаменитості).
			Розуміє короткий фактологічний опис чи розповідь на теми, що стосуються повсякденної діяльності, якщо в них використано простий мовний інвентар і відсутні непередбачувані деталі.
			Розуміє більшу частину особистої інформації, яку люди розміщують у мережі Інтернет, а також інформації про те, що їм подобається в інших людях.
		Читання інструкцій	Розуміє прості інструкції до пристроїв, якими користується у повсякденному житті (напр., телефон).
			Розуміє прості, короткі інструкції, якщо вони ілюстровані і викладені не у вигляді суцільного тексту.
			Розуміє прості інструкції на упаковках продуктів харчування, медичних препаратів і таке інше, поданих у вигляді простих команд.
			Розуміє прості рецепти, особливо якщо найважливіші етапи приготування страв проілюстровано малюнками/фото.
		Читання для задоволення	Розуміє короткі розповіді та описи життя людей, викладені простими словами.
			Розуміє, що відбувається у фото-історії (напр., у журналах про стиль життя) і складає уявлення про героїв.
			Розуміє значну частину інформації, яка подається в короткому описі особи (напр., знаменитості).

Інтеракційні	Усна взаємодія		Розуміє основну думку короткої статті, яка розповідає про подію, що відбувається за передбачуваним сценарієм (напр., вручення премії Оскар), якщо інформацію викладено чітко, простими мовними засобами.
		В цілому	Спілкується досить легко в реальних та умовних комунікативних ситуаціях, якщо співрозмовник допоможе в разі необхідності. Веде прості повсякденні розмови без надмірних зусиль; ставить запитання і відповідає на запитання, обмінюється думками та інформацією на близькі/знайомі теми у передбачуваних повсякденних ситуаціях.
		Бесіда, дискусія та розуміння співрозмовника	Розуміє звернене до нього/неї чітке й повільне мовлення у простих повсякденних ситуаціях, якщо співрозмовник докладає певних зусиль, щоб досягти розуміння.
			Бере участь у дуже коротких діалогах, але рідко здатен підтримувати розмову з власної ініціативи, хоча спроможний зрозуміти співбесідника, якщо той докладе певних зусиль.
			Використовує прості повсякденні ввічливі форми привітання і звертання.
			Невимушено спілкується з однолітками, ставить запитання та розуміє відповіді, якщо вони здебільшого стосуються повсякденного життя.
			Пропонує, запрошує, вибачається.
			Розповідає про своє самопочуття, використовуючи дуже прості мовні кліше.
			Розповідає про свої уподобання, у обмежений спосіб висловлює власну думку та аргументує її.
			Обговорює плани щодо того, що робити, куди піти, домовляється про зустріч.
		Цілеспрямована співпраця	Свідчить про те, що слідкує за ходом думок, і може зрозуміти, що потрібно, якщо співбесідник докладе певних зусиль, щоб досягти розуміння.
			Спілкується під час виконання простих повсякденних завдань, використовуючи прості фрази, коли треба щось попросити чи дати, отримати просту інформацію та обговорити, що робити далі.
		Отримання товарів та послуг	Запитує просту інформацію щодо подорожі, користування громадським транспортом (автобусами, потягами, таксі); запитує й пояснює, як пройти; купує квитки.
			Робить прості покупки – повідомляє, що потрібно і в якій кількості, питає ціну.
			Замовляє послуги та їжу.
			Повідомляє, коли щось не в порядку, напр., «Їжа холодна», «У моєї кімнати немає світла».
			Домовляється (особисто) про прийом у лікаря і розуміє відповідь. Повідомляє медичного працівника про проблеми зі здоров'ям, можливо, за допомогою невербальних засобів спілкування.

Інтеракційні	Писемна взаємодія		Обмін інформацією	Спілкується під час виконання простих повсякденних завдань, які вимагають простого прямого обміну інформацією.
				Обмінюється обмеженою інформацією щодо знайомих і повсякденних робочих питань. Розпитує та розповідає про навчання та дозвілля.
				Розпитує та пояснює, як дістатися певного місця з опорою на карту чи план.
				Надає та просить надати особисту інформацію.
				Запитує та розповідає на простому рівні про подію, напр., де вона відбувалася, хто був присутній та що саме відбувалося.
		В цілому		Пише особисті листи й записки, пов'язані зі сферою нагальних потреб.
		Листування		Повідомляє особисту стандартну інформацію, напр., у короткому листі чи електронному повідомленні, представляючи себе.
				Пише короткі, прості листи-подяки та листи-вибачення.
				Пише короткі, прості записки, електронні та текстові повідомлення (SMS), напр., відповідає на запрошення, підтверджує зміни у попередніх домовленостях.
				Пише короткі вітальні листівки, напр., привітання з днем народження або з Новим роком.
		Записки, повідомлення та бланки		Пише короткі, прості записки та повідомлення, що стосуються кола нагальних потреб.
				Занотує події, відповідні дати та час, які необхідно запам'ятати.
				Вносить особисту та іншу інформацію у найпоширеніші бланки, напр., заява на отримання візи.
	Онлайн взаємодія	В цілому		Спілкується онлайн на побутові теми, використовуючи мовні кліше. Розміщує в мережі Інтернет короткі описові дописи про повсякденну діяльність та почуття. Обмінюється простими коментарями з іншими дописувачами.
		Онлайн спілкування та дискусія		Бере участь у онлайн спілкуванні на базовому рівні, напр., надсилає віртуальні листівки на свята, ділиться новинами, узгоджує та підтверджує зустрічі.
				Дописує в мережі Інтернет про свій настрій та про те, чим займається, використовуючи шаблонні вирази; відповідає на коментарі; простими мовними засобами висловлює вдячність або вибачається.
				Робить короткі позитивні чи негативні онлайн коментарі щодо вбудованих посилань і медіа, використовуючи елементарні мовні засоби, хоча зазвичай звертається до онлайн словників.
		Цілеспрямована онлайн співпраця		Здійснює прості онлайн транзакції, напр., замовлення товарів або запис на навчальний курс, заповнюючи онлайн анкету, повідомляючи особисті дані та підтверджуючи умови, які пропонуються.
				Виконує прості інструкції і ставить прості запитання під час виконання спільного завдання онлайн, якщо партнер готовий допомогти.

Продуктивні	Усне продукування	В цілому	Описує або представляє людей, розпорядок дня, смаки та уподобання у вигляді короткого зв'язного висловлювання, побудованого з простих фраз та речень.
		Тривалий монолог: опис власного досвіду	Описує свою родину, житлові умови, освіту. Описує людей, місця та особисті речі простими мовними засобами. Розповідає про те, що вміє робити добре й не дуже добре, напр., спорт, ігри, уміння, навчальні дисципліни. Стисло описує свої плани на вихідні або на канікули.
		Тривалий монолог: надання інформації	Дає прості пояснення, як дістатися з одного пункту в інший, використовуючи елементарні мовні засоби (напр., праворуч, прямо, спочатку, потім, далі).
		Тривалий монолог: обґрунтування власної думки	Висловлює, можливо повільно, власну думку, використовуючи прості мовні засоби.
		Виступ перед аудиторією	Робить коротку, відрепетирувану, просту презентацію на знайому тему. Відповідає на прості уточнюючі питання, якщо може попросити повторити і отримати допомогу у формулюванні відповідей.
	Писемне продукування	В цілому	Пише низку простих фраз і речень, з'єднаних простими словами-зв'язками, напр., «та/і/й», «але/проте» і «тому, що».
		Творче письмо	Пише низку простих фраз та речень про свою родину, житлові умови, освіту. Пише короткі, прості уявні біографії і прості поезії про людей. Описує у щоденнику те, чим займається, напр., повсякденні справи, екскурсії, спорт, захоплення; пише про людей і місця, використовуючи прості, конкретні слова, фрази і речення з простими словами зв'язками. Пише вступ до оповідання чи продовжує оповідання, якщо може користуватися словником і довідковими матеріалами.

4.2. Загальні характеристики ситуативного спілкування

Навчальна програма є рамковою, а отже, не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Деякі теми можуть вивчатися інтегровано, напр., Відпочинок і дозвілля + Подорож, Одяг + Погода, Подорож + Країни, мова яких вивчається.

4.2.1. 5-ий клас

Мовленнєві функції/види діяльності	Тематика ситуативного спілкування	Підтема
- описувати, розповідати, характеризувати - порівнювати - аргументувати свій вибір - запитувати та надавати інформацію - розпитувати з метою роз'яснення інформації - пропонувати, приймати, відхиляти пропозицію	Я, моя родина, мої друзі	Мої родинні зв'язки Професії батьків Мої друзі та їхні уподобання
	Одяг	Види одягу Сезонний одяг
	Харчування	Продукти харчування Улюблені страви Страви в Україні та країнах
	Відпочинок і дозвілля	Види відпочинку та занять
	Природа	Захоплення Канікули
	Подорож	Природні явища Улюблені напрямки подорожі Прогулянка містом/селом
	Рідне місто/село	Місцезнаходження Основні історичні та культурні відомості
	Свята і традиції	Календар свят в Україні та країнах виучуваної мови Традиції святкування
	Шкільне життя	Розклад уроків Робочий день Урок іноземної мови Види діяльності на уроці
	Україна	Загальні відомості про Україну
	Країни виучуваної мови	Загальні відомості про країни виучуваної мови

4.2.2. 6-ий клас

Мовленнєві функції/види діяльності	Тематика ситуативного спілкування	Підтема
- описувати, розповідати, характеризувати - запитувати та надавати інформацію - розпитувати з метою роз'яснення та уточнення інформації - порівнювати - пропонувати, приймати, відхиляти пропозицію	Я, моя родина, мої друзі	Зовнішність Риси характеру
	Покупки	Відвідування магазинів Види магазинів Асортимент товарів Гроші
	Харчування	Традиції харчування Назви страв
	Спорт	Види спорту Спортивні уподобання
	Подорож	Транспорт Підготовка до подорожі Проїзні документи

- висловлювати власні враження, почуття та емоції - аргументувати власний вибір, точку зору	Шкільне життя	Улюблені навчальні предмети
	Україна	Види діяльності на уроках
	Країни виучуваної мови	Київ, визначні місця
		Столиця
		Визначні місця

4.3. Орієнтовний мовний інвентар – лексика (рівень A2)

Лексичний матеріал добирається відповідно до зовнішнього контексту, тематики ситуативного спілкування, зокрема підтеми, рівня володіння мовою, що досягається, та в обсязі, достатньому для реалізації комунікативних намірів учнів. Перевірити належність лексичної одиниці до відповідного рівня можна за посиланнями:

4.4. Орієнтовний мовний інвентар – граматика (рівень A2)

Мовний інвентар (граматика) є орієнтовним і добирається відповідно до контексту (комунікативної ситуації), потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі граматичні теми.

Англійська мова

Категорія	Структура
Adjectives	Position: limiting adjectives (main, only), with 'be' and linking verbs
	Comparatives and superlatives: form, position, use
	Modifying: with degree adverbs, with prepositional phrases, with 'too'
Adverbs	Position: front, mid, end
	Modifiers: time, frequency, degree, manner; linking, focusing, sequencing; certainty and attitude
	Adverb phrases
Clauses	Comparative: be like + noun or pronoun
	Coordinated: multiple clauses with commas or conjunctions for instructions or directions
	Negative declarative
	Imperatives: affirmative, negative; instructions and suggestions (Let's)
	Interrogatives: affirmative (Yes/No), affirmative (Wh-), negative
	Exclamations: What a ...
	Relative: non-defining and defining with who, which, that and without pronoun
	Subordinated: if, time, purpose
Conjunctions	Conditional: 'if' + Present simple; real conditions
	Subordinating
Determiners	Articles: the + specifying adjectives, the + superlatives
	Demonstratives: this, that, these, those
	Quantity: all, both, a few, some, any, no, a lot of, much, many
Future	Future continuous: affirmative with 'will', future arrangements
	Future with will and shall: questions, offers, plans, intentions, requests, suggestions, willingness
	Future with be going to: questions, intentions, predictions
	Present continuous for future: future arrangements, questions about the future plans
	Present simple for future: with 'when' to refer to future, hope for future, timetables and plans
Modality	Can: permission
	Could: abilities, requests
	Will be able to
	Have (got) to: questions and obligations

	May, might: possibility
	Must: obligation and necessity
	Shall: offers and suggestions
	Should: questions, advice, suggestions
	Will: questions, plans and intentions, willingness, offers, requests
	Would: questions with 'like', imagined situations, suggestions with 'it would be', wishes and preferences
Nouns	Noun phrases with determiners and adjectives
	'ing' forms of verbs as nouns to refer to activities (e.g. swimming)
	Plurals: regular and irregular
	Uncountables
Passives	Past simple affirmative
	Present simple affirmative
Past	Past continuous: affirmative, background events, events in progress
	Past simple: affirmative, negative, questions; with 'when' in subordinate clauses
	Present perfect simple: affirmative, negative, questions; experiences up to now
Preposition	Simple and complex
	With/without for (lack of) possession
Present	Present continuous: affirmative, negative, questions; with adverbs of indefinite frequency; events in progress; temporary situations
	Present simple: affirmative, negative, questions; with adverbs of indefinite frequency; instructions, directions; mental process verbs; suggestions
Pronouns	Demonstrative, indefinite, possessive, quantity
Verbs	Tense forms; auxiliary and linking; with and without object
Reported speech	Reported statements with 'say' and 'tell'

Іспанська мова

Категорія	Структура
Adjetivo	Número y género
	Grados de comparación de los adjetivos (más ... que, menos...que, tan...como, -ísimo, -ísima)
Adverbio	También, tampoco, muy, mucho
	De lugar (aquí, ahí, allí)
	De modo
Artículo	Determinado e indeterminado
Conjunción	o/u
Número	Los cardinales
Perífrasis verbales	Empezar a+inf, terminar de+inf, ir a +inf
	Estar+Participio Pasado, estar+gerundio
	Tener, poner, saber en Futuro Simple
Preposición	De tiempo
	Las formas contractas "al", "del"
	De lugar (por, para)
Pronombres	Negativos (nada, nadie); pronombres posesivos y su uso
	para+pronombre personal
	Reflexivos, de cantidad
	Los interrogativos y exclamativos
Sustantivo	Número y género
	Los sufijos diminutivos (-ito, -ita)
Verbo	Los verbos regulares e irregulares en Presente de Indicativo
	El uso de los verbos ser y estar
	Los verbos regulares e irregulares en Pretérito Perfecto Compuesto, Pretérito Perfecto Simple, Pretérito Imperfecto, Imperativo Afirmativo (los verbos regulares)

	Verbos con alternancia vocálica en Presente de Indicativo (empezar, comenzar, pensar, querer, mentir, preferir)
	Futuro Simple (los verbos regulares, irregulares y reflexivos) Imperativo
	Afirmativo (los verbos regulares e irregulares, nivel léxico)
	Las formas impersonales del verbo
	Pretérito Perfecto Simple (verbos regulares)
	Participio Pasado
	Gerundio
	Imperativo Afirmativo